

COLECCIÓN
XYZ

IALLEP'PÍ QAIĆÁ NA LQUIEĞA

Ministerio de las Mujeres,
Géneros y Diversidad
Argentina

COLECCIÓN
XYZ

IALLEP'PÍ QAICÁ NA LQUIEĞA

Ministerio de las Mujeres,
Géneros y Diversidad
Argentina

Para la traducción a lenguas originarias de los materiales de la Editorial Mingeneros se respetaron los criterios acordados por lxs traductorxs y sus comunidades respecto del uso de determinadas palabras en idioma español para facilitar la comprensión del texto.

Ra qaiso'ogue' nam roq'she laqtac nache qaŷasaŷalec na Qom laqtaqá nache no'onataŷat ñe Editorial Minguenero nache qaŷ'uateque'á ram nache etec taq so nqataŷac ra qaŷo'ot cam ū'o'ot ca lerec ra qaŷso'ogué taq cam neta'gue' nataqaen qaŷ'uateque'á ram yo'oqchiguí la'aqtaqá ram qaicá camye nache qaŷalecnaúó nam ro'oqshe nache ishet ra qaŷaŷatetec nam nerec.

Autoridades nacionales

Presidente de la Nación
Dr. Alberto Ángel Fernández

Vicepresidenta de la Nación
Dra. Cristina Fernández de Kirchner

Jefe de Gabinete de Ministrxs de la Nación
Lic. Santiago Andrés Cafiero

**Ministra de las Mujeres, Géneros
y Diversidad de la Nación**
Ab. Elizabeth Gómez Alcorta

**Secretaria de Políticas contra la Violencia
por Razones de Género**
Dra. Josefina Kelly Neila

**Subsecretaria de Abordaje Integral
de las Violencias por Razones de Género**
Prof. Laurana Malacalza

**Directora Nacional de Políticas de Prevención
de las Violencias por Razones de Género**
Lic. María del Valle Aguilar

Directora de Programas Integrales de Prevención
Lic. Cecilia Maloberti Casellini

Nam netalecpi

Iallip'pi qaicá ca Iquieŷa	
N'cuénataŷa - n'naqtaganagac ra ishet ra qanauaŷaŷasheguem ra eta'api	6
Nam choche lo'oŷoŷaŷac ra cheqa'gue ra rcun'nataŷaná na iallep'piaŷacpi	8
(Qaltaŷa) acuen'nataŷan nam lo'olpi: ueteguet añaŷac taq no'onegue lataŷac	11
Iallepi'iŷac hip'aŷatasheguem taq na ralaŷac iallepi'iŷac tata'guepi	13
Ue'epiolecpi na qainatá ra qaicuen'natá na qay'uotaeque qai'uyaquen	20
Cheqa'gue nam nerec	21

Qaiauo'o na Ministerio de las mujeres, géneros y diversidad de la nación cha'aye naua l'cuen'nataga naua alpi taq na hiot'ta'a, taq na nasat'tagac na l'cuennataga na Gobierno Nacional ra ñashiguemec na latagac na shegaugapi.

Naua l'qalaec ra n'quia'ga taq saishet ra ivi' na l'Illa' saishet ra qai'tagaiagan ra onolec l'tagayagac, cha'aye onagaec ra imauec ra qaiataen na shegaugapi.ra qaitagaiagan na n'quia'ga na shegaugapi nache ishet ra qaiataen ra himauc ena'ama, nache ishet ra naua n'tagaiagac taq na io'ot ra qan'tel'a taq qai'tauan ishet ra qaiauo'o na n'tagaiagac taq qaiauo'o ra qanapa'aguen taq qan'tel'a naua enecpi.

Na qaronataganagac ishet ra qaiauatoye ra qanapagaguen ra enec na alpi taq LGBTI+, taq ishet ra iañaqchet ra qanaralagat naua n'cuen'nataga imaec na shegaugapi cha'aye ishet ra nauaqsheguem taq ienagat naua saq'ena' na n'cuen'nataga na shegaugapi.

Qanachat'taguec naua iasauagateua na latagac ra enama taq qaiauo'o naua lasatagac naua l'qalaec na l'uo'ogoechna alpi taq LGBTI+.

N'cheqa ca ishet ra sauqo'o na noetelec, nache ishet ra senatağanac taq qailaque naua naqtaqa taq ishet ra n'meteguec naua n'cuen'natağá'. Nache ishet ra qanaralağat ra qaiauachigui naua ralağaiqa taq onağaec ra qailalec naua paeguenağac taq iviralec imauec na qarma'.

Ne'ena sello na editorial ishet ra lo'onatağanaguc ra latağac na l'cuen'nataguec imauec nache ishet ra iauo'o naua l'villağayec, n'tağayığac taq no'ogonagatpi ra qoletaguet na n'qa'aec ra qaiauo'o ra na qarma' Argentina ishet ra enauac ra enama taq n'yot'ta'api nacherára sauq'taeque. Na no'onatacpi ishet ra qailotaeque ra qaiogona na pa'aquenağaci, qay'ağat taq ishet ra qaiauo'o na n'cuen'natağára qaitauan na sheğauapi. Ishet ra ue'e lapa na niriguishepi ra qaitağayağan naua latağac na sheğauapi taq naua niot'ta'a, nache ishet ra qaŷo'ot taq ra r'cuen'natağan. Onole ca onatağanağaci ra uo'ó ca uetaguí naloqnağanağac yo'oqtá na cheqa'gue taq niot'ta'a, ra ishetá ca ralağaec ca lemet ra uo'ó ca io'ot taq ra rcuen'natağan, nache iamaq ra naralağat ra hi'ven ra nacaheyé nqalağá enauac na sonaqta'a ra esá nataqaen nache ishet ra eta'api napi enauac taq ra himmavec qaicá ca hi'ŷ ottapegá.

Iallip'pi qaicá ca Iquieŷa

N'cuen'nataŷa – n'naqtaganagac ra ishet ra qanauaŷaŷasheguem ra eta'api

Ra ishet ra qanayeguelec nam sonaqta'a ra esá taq ra eta'api, hiven ra qoŷan ye qailotaguí ye yo'oqcheguí ra nalletañe taq nquietauc na saq'ena'a' taq napi nquietanaŷacpi. Nache ra, qaiñoŷot nacheyé qailotagui ca sallaŷanec nam sonaqta'a taq ra nam lataŷacó ra egó' nachená na hipictetec ra nyelogo nache nam na'aqtecpi taq ra mashe nacota'aepi enauacpi nam cheqa'guepi.

Ena ueta'a ra qaŷaŷamaŷa'ñé taq ra qanoctaiapigui ye yo'oqchegui cam cheqa'gue, nam iallep'pi taq ra luecipi nachená na iasheguem nam pa'atec na vi'i, ñesheguempi ra rloqueguelec na Icon'naŷac egó' so movimiento feminista taq ra mashe hima'guet nam LGBTI+. Ra nachená nam la'aqtaŷanaŷac ia'aŷa t'tec na rmitaŷatecpi, iachaŷatecpi, nam naponaŷacpi, ŷaŷamaqchiguïne taq ra himmata'a na nvire'uá na nlataŷanaŷac ra uo'ó na qanacotatapigui, nmit'taeque na ralaŷaec n'nataŷanaŷac taq ncun'nataŷanaŷac.

Nache raetapeguec, saishet ra qaiqoleguet ra qalotá ca iallep'pi ra ua'aulec ra maeche naloqtetapeguelá' nam io'ot'tac nataŷac, lme'naŷanaŷac taq na ia'amaqten ra nacheyé nauaŷaŷaŷasheguem nam lo'oŷoŷaŷac ra nachená ialé. Qalaŷaye, ñaq ueta'a nam tata'gue ioqlatec ye lo'oŷoŷaŷac togoshec iallec'ŷaŷac ra uo'ó cam no'onañe iaqa'a ca shetaeque taia'gue ra qanquieŷattepeguec taq qaia'añaqchetec ra ñesheguem, nalletañe taq nquietatec nam na'aqtecpi qauempi ra cheqa'gue saqaiataŷalec taq ra hil'lotaqgui na alpi na nquietga taq LGBTI+ enauac na lataŷacpi.

Qaia'uaŷatipiguiñe ye naloqneçpi, ueta'a ye MMGyD quetapegue'uá ra qaicuen'nataŷalec taq ro'onataŷaná ye egó' iallep'pi lataŷac ra nacheyé ra uasuetapeguelec ra cheqa'gue taq niot'ta'a. Naigui, ra qaomi' ishetram na nsallaŷa na lataŷac ra qanayectapeguelec ra qaiqolategá ye cheqa'gue, qai'uanalec ra luec qauemaec taq ra saivo'neguetpi camchaqcá nache iectegá ra hivire'uá ye lleguevó ra mashe no'onegué na luec nache qaltaŷa ñesheguem nte'ta ra nachená na nqalaŷa napi iallep'pi taq ra mashe io'ot'ta na lataŷac ra iachaŷan tq hive'lec. Nache eta'am, ro'onataŷan nacheyé hil'lotaqgui taq hil'lotaequ ca lataŷac, ca'yé nacheyé ra hi'vatec na ñec qaiquetegá ra saŷanaqcá ca lleguec ra qaoiecnapec taq ra qanaralaŷat nam nataŷaco qao'goná na qalapaqtañé taq qanayeguelec nam qaitaqtepiguí yo'oqtá.

Nam nerecipi nachená na navectapeguevó ra qaicuen'nataŷalec taq ra qanauaŷaŷaŷasheguem qaimata'a. Nache cxa qailotaguí ra qanauaŷaŷaŷasheguem egó' no'oŷonaŷat ra nacheye qoianasheguem qaicheŷotchiguïñá ca nacheçá naiguipi taq qaia'uaŷachiguïñe qai'uetaeque nache ishet ra qaia'añaqchet cam ntaŷaŷaŷacpi, ueta'a ca paŷaguenaŷac taq na

qanoctaiapiegú ra ueta'a nam enauacpitaq ishet ra qaiñoğot nache qanayeguelec
nam nqaec ra ishet ra eta'a'pi taq ra cam qaitatepegue'ua qanquit'tapegue'uá
nataqaen ra ialeguet na enec.

Nam choche lo'oŷoŷaŷac ra cheqa'gue ra rcun'nataŷaná na iallep'piâgacpi

Na cheqa'gue egó' naigui ra añaŷaec ra uo'o ca quetapeguelec nch ian taq na ueto'ot nam sonaqta'a egó' ianaguí ra egó' hivat'taeque taq nshetaeque nam sheŷauapi ra naloteguet lsataŷac na sheŷauapi ra egó' nasheteguet na lo'oŷoŷaŷac ra cheta'gue qoierevó ra ñeguiñé nache queto'ot ye qaimaŷalec ra quelegueté enauaque: aló: (logo'te/laŷaŷa) = aló/ialé (namó)= ialé. Erá mashe naigui ialecta'uá nam enauacpi na lo'oŷoŷaŷac ra shenaqtá na qanachalataŷac ra sonaqta'a s'onataŷana'tec, nam seuenaqtaequepi, nam sonaqta'a'guetpi himmavec, enauacpi na sonaqta'a.

Ená naigui ra himmata'a nam qailotagui ra ueta'a na sonaqta'a nache nauaŷaŷaŷasheguem ra qoietapeguec ra etec, cam lataŷac ra nam "aló" taq na "ialé" ra naloqnaŷanaŷat ra egó enauaque ra saishet ra qaila'a taq n'noia'gues na lo'oŷoŷaŷac ra natetauó. Neche etec, colelc na sonaqta'a nache iegá ra nmaŷalec ra ÿayamaqchiguñe taq saqancoŷolec, chaq negue'ca ca taiot, nanomteguet taq hivata'gues enauac cam ueta'ague na sonaqta'a ca taa'gue na sheŷauapi taq enauac, nataqaen na ueta'a na privado (na Imá', na navó') taq na ueta'a yo'oqta' (na paŷaguenaŷaqui, na onataŷanaq'a taq na mashe n'ÿamatciguiñé na sonaqta'a).

Nache he'nam, na cheqa'gue taq na mashe qaialaqt'a'gues mashe na'ŷac naache egó' iaconeget ra lataŷac nache himmata'a enauac ra cheta'gue ra ñeguiñé, nache nataqae naua la'aqtaqa taq mashe lataŷac. Na cheqa'gue nache lataŷac ra egó' lapaqtauó ra soche ne'hen nache iatogui ra nacheyé / iaŷamaqchiguñé, saq'hen / taq ra saq'hen, nache qaiavo'ó ra leguec nam ueta'a na qaiogoren nacherá ra cheoq'tot na enauac qomi'ra ená qarataŷac nache qaimetetec enauac nam sheŷau'pí taqaen qami' hiviragaló.

Nam taa'gue ra etec ca maeche qanapaŷaguenaŷac ishet ra saconaŷaguet nam ueta'a himmavec na sonaqta'a ra qami' iaremá nache egó' sanaŷauec enauac na sheqtá, qalaŷaye ye qanapaŷaguenaŷac nache ishet ra qomi' no'onaŷa't ra qomi' sheŷaua ra ueta'a ra egó' laponapi ra himma'a na sonaqta'a, ueta'gues nam nataŷacpi ra chegoq'ta'gue togoshec, ueta'gues taq nacheyé.

Ra nacheyé ra mashe qailecten na cheqa'gue, seŷa'naq cam naigui na sonaqta'a nache qanasheteguet ra nachená na ialleppi taq nam alpipi, nam na'aŷa'te ra mashe seconaŷaguet taq ra mshe so'otaq na maeche qarataŷac taq na qaro'oŷoŷaŷac ra nache esopi na'attañe nache qailotagui. Nacherá qaimalec ca nmé'naŷanaŷac enauaque taq ra npa'atasheguem nachecá halom napi ialleppi uetalec na alpipi, taq ra naguí na'ŷa'te, quetapeguelec taq saiaconeget na lo'oŷoŷaŷac taq ram taa'guepi ra nachecá ca ueta'a ca na'gué.

Ra s'oôgonaâga cam naigui ye cheqa'gue ra egó' onataâganâgat ra qaimeten nam al'uá taq ra nacota'api enauac na shegâopi, s'otaqtec qaiasaqtalec nam taia'gue ra cheqa'gue. Ena nme'naâganâgac iachaâgan ca uetapigui ra qaiayatetec, aqtaguecpi taq na quempí ra egó' qaiayamaâga'ñé.

Nam naloqnaâganâgat ená cheqa'gue taq na niot'ta'a nachená na vichiguiñá, erá onolec ra nme'naâganâgac ená al'uá ra ueta'guet qataq ishet ra auauat'ton na nacota'api ra sa'ena'api ra nataqaen ra llaq'uota'ae ra uetara'a cam cheqa'gue ra saq'hena'a cam ueta'a ra iaâyamaqchiguiñé nam sonaqua'a taq nam lqa'alaâga nam enauac nam shegâuapi. Enauaque naloqnaâganâgac ra hima'guetpi ra ïashetem ra qaiayatetec na nquiega, saq'ena'a taq ra qanquiategá na'at'tañe taq togoshec ra quetalec nam alpipi taq na LGBTI+.

→ Ncun'nataâga uetalec nam quuem na'aqtecpi

Nam saq'ena'pí na cheqa'gue ueto'ot ra chego'ta'gué na masheyé ïaâyamaqchiguiñé na sonaqua'a ra egó' pa'atesheguemec taq qailotaguí na nacota'api na sonaqua'a, ntaâgaâgacpi, nataâgacpi, n'uenaâganâgapi, nam sonaqtalec: eyé "chaqnaâgac". Na qaiayatetec sonaqua'a chaqnaâgac egó' nauâgayaâgasheguem ra chetalec ca laiolec nioqtegá nca'altaec cheta'ague ra qoâyanagui ra ñeguiñé ca ueta'agué ca cheqa'guepi, qoâyatepigui qanalotetec nam lo'oogoâgac taq que etepeguet io'ot nam shegâuapi taq ïatapiguí na camachaqcá naco'hae pa'atasheguem ra mashe l'illá ca pa'atasheguem taq ca l'illapi.

Nam quuem na'aqtecpi nachená na ncun'nataâga ra qaimatavecpi taq cheche qoâyaga'nec qaiyasaâgalec nam lapotega'pi na shegâuapi cam etec, nache ra ra egó' lleguec qanmaâgalec ra mshe qanaloqtetec na lo'oogoâgac, cam himmelec lo'o taq ca etec ca lataâgac. Qalaâgaye cam ueta'a lcuén'nataâga nache matguet taq qanauacheguí na ueta'a, qanayeguelec ra qaiconeguet ra maashe egó' "qailaâgaguetpi nache'etae ra qoâyan ra mashe lcoshe'gué", ra etec taq ra qay'uetec ra lahiel ca "nachecá ca etec", ca qayqolatec ra qayñoğot nache qailaeque ncun'nataâga ralaâgac, qaysheguenapigui qanoctaiapiguí taq ca uetalec himmavec qanaralaâgatpi.

Na etepeguet, na na'aqtecpi quuem ra cheqa'gue nache ishet ra na'aâgat ra ualec na shegâua ra hilotchegue ca cheqa'gue ra ïaqlatec ra iaconeget na mashe ïaâyaten, lqape'té taq na enecpi. Nam na'aqtecpi quuem ra cheqa'gue ua'alec ra niottauecpi, lo'oogoâgacpi, cam lo'o taq ra ua'gué ra qoianañá ra ïataqtá cheqa'gue

napi saq'ena'a'pi ra enauacpi ra ialegá' taq ñaŷamaŷatchiguiñe naua la'aqtaqapi ra qanquiategá, ra egó' ioŷottañé nam etec mashe naectagué' nam uea'api nacota'ae' na pa'atañepi taq ra qanayectapegue'uá nam alpipi taq na LGBTI+.

**Nam na'aqtecpi quuem ra cheqa'gue n'naŷattapeguet ra
naiasheguem qaŷalecten taq na ñe'eguenaŷac na enecpi na alpipi
taq na LGBTI+.**

→ Pe enfoque interseccional

Na saq'ena'api enauaque na cheqa'gue saishet ra qaŷaŷaten ra etapeguec ra maeche nquietavec niottapeguec, qalaq ra nacona'pi na laiepi saq'ena'api ra qay'uotaeque ra qiaalecna'uá na ñequiaŷac na'aŷasontec. Napi saq'ena'api ra cheqa'gue maeche niaŷa'ñé nataqaen hirolec ra naco'nae ca maeche he'nam ueta'a l'Ilá hena'am egó' qailoqnaŷaná: laloqneq ra mashe ié, cam ueta'a, cam etec ca taŷa'gue ca cheĝoqttot lo'oŷoŷaŷac, cheqa'gue ca lo'oŷoŷaŷac, ra soche nsomevó ra iaqa'a ca cheqa'gue, cam l'uetaŷanaŷá, ra maaeche cheqa'gue ca lauó' nañá ca qompi nataqaen ra saqpoc, no'onaŷa'lec, ra saqayshenec ra rsouec, taq ca l'Ilapi.

Na saishet ra etegá ra shetaeque onolec ialé lapaŷaec ca ueta'a pat'añé ra nca'altaec ra ialecteguet qalotá ca ialecteguet; raegó' ialé chegaq'uec ra qaipa'aŷatañé nataqaen que ueta'a nqa'alaŷa na qalota'a na ialecteguet taq ra onolec ialé no'onaŷa le'ec, taq ca l'Ilapi. Nache he'nam ueta'a na alpipi taq na LGBTI+ ra iaconeget na ñaŷamaŷaretá taqaen ca l'Ilá ioŷosa'á ra auasatta'guet se'só ueta'a lcon'naqa', so aluó', taqaen ra uetapiguí he'nam ñe ueta'a na ley.

**Ncuen'nataŷa ra cheqa'gue qiaalecnavó na lleguec na'aŷasoŷontecpi
uasuelec, ra ua'auchiguiñé, ishet ra qaiqoleguet nam na'aqtecpi
quuem taq qaŷaŷateteguet ra nquietavec lataŷac ra shetaeque alpipi,
iallep'pi taq na leiepi no'oŷoŷaŷacpi, ra etec, nam cheqa'guepi ishet
ra qaimata'a', niot'ta'api ca ueta'a.**

(Qaltaŷa) acuen'nataŷan nam lo'olpi: ueteguet añaŷac taq no'onegue lataŷac

Mashe qoioqtalec na togoshec, na lataŷac ra ueta'api laguelec napi lo'onatacpi, ialaŷalecpí taq iaconegetpi yevá enauaque cheqa'gueló ra ialecteguet ra hiqolaŷachegeuí enauaque dos al'ual. Ená nqolaŷat no'onatecpi no'oogoŷaŷac eta'api na qanayetañá nache ueta'guet na na'aqtecpi quuem taq na nquitaŷanaŷacpi cam etec iachalec nnioqtecpi taq saq'ena'a' ra ialegue'uá nam iallep'pi, alpipi taq na LGBTI+ cam ua'gué neta'á.

Ram etapeguec, ram mashe am qalcate'uá, nam laŷé, cam ŷo'ot na ialé nacota'ae cam ueta'a nache nacha'lec cam ueta'a ra ishet ra io'óqtá: na lo'onatec qaisheten, cam na'gue ca onaŷanaŷaqa' himma'a nataqaen na uo'ó nam himmetec nache ua'aeyle ra ishet ra maeche iau'ó ca hicolec na ntaŷaŷaŷac, nam sindical, nam qay'uen taq na nataŷac, nam ueta'a nam onataŷanaqa' na qaiapaŷaguete, paŷaguenaŷac taq ra nquictasheguem, ra qaishetem ca ñeguevó eanuacpi na qanaquictapegue'uá qalotá qoiamaq ra eta'api. Ra l'Illa, onatecnaco'na'a' cam uate'a Imayaŷac taq ra saqayshen nam alpipi: nam qaimaŷalec ueta'a na ntelaŷa, ra nachená ra himmavec taq ca onataŷanaŷac ra, egó' saishet ra mateguet ra qao'goren ra etec, nache qay'uen ra talec nam n'uenaŷanaŷa taq ra mataŷac ra himmavec nam sheŷauapi taq ra qaicá ca hiqolategá ra qanalletañé ra ueta'a nam al'ua iatec.

**Nam al'ua ra qaiachaŷan na ueta'aguet, netañapi, togoshec
taq ra nacheyé mateguet ra maeche napi taq enapi nam
iallep'pi, rasot'tae lata'araec ño'ogóren taq ra qaiauat'tenap
enauac nam al'ua nam ueta'a nam Ima', ueta'guet nam alpipi,
ra ua'gue ra saishet ra qaiauattonapc taq saqayla'a nache
nmeh'naŷanaŷac na iallep'pi saiau'ó. Nache ra etapeguec
nache, ra nataŷac egó' qaiipa'aŷasheguem nache ra lo'ó ca
cheqa'gue, enauaque taq ra hammavec, saqaychaŷan taq
sanasheneguet ca l'Illapi lo'oogoŷaŷac ra cheqa'gue.**

Erá lataŷac taŷa'gue, nam alpipi iaconeget na qaŷamaŷalec onatec ra naquitchegeuemé' ŷaŷamaŷat'tec nam iallep'pi, qalaq ra saishet ra hicoua'ae na maeche lo'onatac na ueta'a ra egó' qaypataŷalec ra maeche lalamaŷat ra ecá ueta'a Ima', erá ueta'guet ra qaŷaŷaŷaná nache tatec nam lo'onataŷanaŷac.

Nateta'pi ená ra qaiqolaŷachegeueló nam no'oogoŷaŷac ra qaila'a na onatac, ra qaŷo'ogóren, qaytaŷaná' na ueta'a qaytaŷaneguetpi nam iallep'pi taq nam alpipi ra qainomeget taq qainomta'guet na saq'ena'a taq ra uo'ó na pa'atasheguem.

Hena'am ra, so togoshec vi'ipi ra nacheýé taq nalletañé nam iallep'pi ra egó' ueto'ot na la'añaâgac niot'ta'alataâgac taq niot'ta'a na ueta'api.

Nam añaâgac ishet maeche rtaqá ra qay'uen ra uo'ó ca lasatâgac ye lapá na qana'aqtaâgañeguepi, qataq ra laloqa', chegoqcheguiña ra nacona'ae ca qanaualtegá ca añaâgac ra quelec nam nquieâga ra qaŷasaqteguelec nam alpipi, ñaqpiolecpí taq nam LGBTI+, ra enauacpi ra n'iot'ta'a taq na nataâgacpi ra nachená ra ishet ra lqapet ra iamaq nam nquieâga ra egó' iallep'piaâgac taq na nquieâga uasuelec na cheqa'gue.

Pa'atec, na lmeh'naâganaâgac ra cheqa'gue egó' ishetá nataqaen ra ammeh'naâgan nam ayqapatqtelec na sonaqtá'a taq qanshet'tacot cam ueta'a lo'oôgoýaâgac. Nam qaishet'tacot saishet ra onolec ueta'a na qai'yetec ra qay'uat'ta'a taq ra qaŷalat'tañé ra qailotagui ra lataâgac lo'oôgoýaâgac ra iallep'pi taq alpipi heterosexuales, ra etec, ra nacheýé, nache qaimiteguet ra esá qan'nota'guet taq ra qanquiategá nam himmavec nachaqná la'aqteguec na lo'oôgoýaâgac taq na lashic'ýaâgac ra saishet ra hom ra qaŷaloqnaâganá heterosexual ra eanuaque (ialé-aló).

Ená naloqnaâganâgat ýa'aâgat ra nacheýé "ýaŷamaqchiguiñé" ra mashe "haloteguet" ra enauaque lo'oôgoýaâgac qoŷanaguí ra cheta'gue ñeguiñé taq Ishiguiaâgac ra cheqa'gue mashe nanomtapestuelá' na shegauá l'llá (hena'am som shegauapi ra mashe qoŷanagui so lo'oôgoýaâgac so cheta'gue ñeguiñé), taq ra mashe uo'ó ca quetapegue'uá noqpitá nache nqo'oná ca shegauá saishet ra hena'am ca l'llá nteteguet. Nam shegauapi saishet ra naŷamaâgateguet na heteronormatividad ishet ra nataqaen ra ndo'oguet ra qaysheguenec, saqai'yenepet taq ra mashe napaâgaguetelegá nam nquieâga. "Ndotre'e shegaua chaqnaâgayqá ialé' taq na aló, erá leenaâgat qai'ýaâganá ra ncuentaâgapi, saqma'aguet taq npaâgaguenaâgac qauem ra namata'guet taq ñaqná iamaqtec ra etaapeguec naloqtetá ená maeche sonaqtá'a.

Iallep'i'aŷac hip'aŷatasheguem taq na ralaŷac Iallep'i'aŷac tata'guepi

Ená sonaqta'a chaqnaŷacpi seŷatenaq ra onolec qaipet'tegá ra uo'ó nauá dos na cheoqtot ca cheqa'gue (ialé taq na aló) taq ra onoleta'a ra'uá ishet ra ca lasataŷac ra uo'ó ca n'nataŷanaŷac taq ca maŷasonaŷac ra chaq lcatá ca qailonaŷaná "ŷaŷamaqchiguïne" ra etá, ncuen'nataŷa, qainoma'aguet, qao'ot taq ra naco'naepi. Qalaq saishet ra nachejetá, ishet ra enauaque chqa'gueló ishet ra natatá' cam lo'oŷoŷaqa.

Ra llaq qay'uat'taeque nam alpipi ra ishet ra ndotecpi, sa'ra'añé', machiguiñelpi taq no'onalec lcuuentanataŷapi, napi iallep'pi hivotaeque l'llá nataqaen. Erapí nataqaen pa'at'teguet na lamaŷasonaŷac taq nam lcuen'nataŷa ra nachenapi ra ianecpi, qay'apaŷagueneq taq qanquieqat'tevec na sonaqta'a.

Ra s'vataŷanaq ra semeh'naq acm etec na taŷa'gue, na paŷaguenaŷac ra hicotapeguet nam iallep'pi ra ca etec ra "mashe sheŷaua", selaqlec pasa'á nam lataŷacó, cam lmanaŷanaŷa, lataŷac taq lquieŷapi nem iallep'pi uetot' taq ra mashe qaimetetec ra cheqa'gue, saishet ra nviruá' lla'ac iachetec taq sishet ra himmetetac nam "leyes na maiche ueta'a", qalaq nacherá ra iaconeget paŷaguenaŷac.

Ñe Instituto de Masculinidades y Cambio Social (2019) nalletañé ra: "Na Iallep'piaŷac naigui nacota'ae, ra nachejé uo'ó onolec ra lapaqtegues na alpi'i'aŷac. Nachená na, eta'ŷá', cam naigui cheta'gue ralaŷaec, qaicá ca ne'nápi ra nache'etae' taq na nataŷacpi. Nam naiguipi, saqaŷet ra naralaŷta'guet, ra ñauaŷaŷanaŷasheguem ra sauqta'ae ra ñaconaŷa enauac na shenaqtá, nataqaen na qa'ŷepi taq nam sonaqtalec al'uá. Na iallep'piaŷac saishet ra ueta'a taq soche pasa'a ra qaicá, qalaq togoshapec".

Uo'ó nam esá naloqneq ená ialé, ra sanaqaguí ra **Iallep'piaŷac hipata'taňe**, ra egó' nauegeuvó nam nataŷacó ra ishet ra pasa'a qayauat'ton taq qanasaqtauec.

Na laŷasoŷonaŷac na iallep'pi hipataqtapiguiñe

1. Ra am heterosexual

Eye ua'auñe taq ra nachejé ra namaŷasoŷonaŷac ra yo'oq na chalataŷac nam iallep'pi nache nacota'ae na lo'oŷoŷaŷac taq na lmeñ'naŷanaŷac/lmanaŷanaŷa.

Erá quiyé shenaqtega so pa'asheguem, uo'ó na mashe qaŷaŷatetec ra ra "nache etae" nalaqchegue ra qui'ŷaq ra taŷa'gue ra qaŷo'ögoren. Erá mashe naquitchequeme' ra qoŷaqchet, erá maeche lcate'uá na loŷot, nam la'ashaŷac taq na la'ashaŷantecpi, na lqopitaŷat lataŷacó taq ra taŷa'gue na nachalataŷac, ram iachetec ra maeche cam taŷa'gue ra nataqaen ra natel'lá' ra uo'ó ca quetapegue'uá taq ra ra'aqtaŷan nam lataŷacó taq nam maeche lamanec nache ishet ra qoianaguí ra aló lataŷac. Namayé nqui'í, nam nauo'pi ishet ra qoŷanaguipi ra egó' saqmoguiñepi, ra egó' saqaŷaŷamaŷaren ra "qauem" taq ra taŷa'gue qomelé nache shetaeque ra "qaŷaŷamaŷa'ñé" taqaen ra qalapataŷatepiguí ra etec.

¡Ená halom na aolé! – Napi iallep'pi saishet ra nŷen. - ¿Che'etó saishet ra anqopitá ra aua'ashe na futbol? - ¡yo'oqtá ra am hicatalec nam alpipi!

Erá ra am heterosexualidad ialecteguet ra io'ot, taq ra ndotec ram taŷa'gue ra egó'choche qanas hetegá taq ra qanpot'tapiguíñé. Ram taŷa'gue na heterosexual saishet ra saqanasheneguet namayé, qalaŷaye ra choche qanasaŷayé ra nache yé ra talec ra laguec no'onegue ra ndotapegues na LGBTI+ taq nam lauó'pi, nataqaen na uetapiguí ra ncanaŷac, qanquiategá taq nquieŷa Ita'araec enauac nam sonaqt'a.

2. Ra am aŷa'atapegues

Ra nagui qando'guet ra qaiqolaŷachegue ra aro'oogoŷaŷac taq nam onatac, nam qalapaqtañe nca'alaŷa nam iallep'pi ra uetaigui nam maeche laiepi nache shetaeque ra napacalec nache ueta'a ra nam lmenaŷac cha'yé ra io'ottac ra nasoŷovó nam himmavec qay'uetec nache ishet ra meche himen taq ra uetegue' nam la'uó. Ená maeche la'uó' io'ot lataŷac ra egó' naloqten nam nanotepeguet ra uo'ó ca naigui, ra ntel'lá' taq ra maeche na'añaŷattec ra tatalec nam iallep'pi, nataqaen taq mashe qaisateguet ra qoŷañé na añaŷac: "Haiom sashetetec nam navieŷashetepi, nache nagui nache qai'ot ca cam shetapegue."

Nacherapi ra egó' uetapiguí ra yo'oq nam qanoqtatapigui ra hil'lo'guet ca qanquit'tapegue'uá ra qaipactegue' ca aló ra nache cá ca ndouó ca qay'uetaeque Ita'araec ra na ialé ra ndouó' na qapio'olec ra qaisheten nache qaicá ra nquictasheguem cha'yé ra qaicá lo'onatac.

Qalaq na sonaqt'a, napi nquieŷapi ishet ra qaŷaŷah'neguet ra egó' qaltaŷa qanqa'ñé na la'añaŷac cha'ye ioŷoná na lsauaqtâga'taŷanaŷac, na la'añaŷac ra hipot'tapegue'uá, namaye la'añaŷac nalletañé mashe rqat so iaguec ra ndouó ca hivetaeque qay'uat'taeque. Nam sonaqt'a al'ua qaisheten nache anca'alec cha'ye nam iallep'pi, nache hena'am "ca uetañá nache maeche halom" taq ra saishet ra hiconeguet nam onatac ra egó' nachená na qaimaŷalec ra ntelaŷa cam ueta'a

Imayaŷac ra ego' qoŷatapigui "ra alpi", ra qicá ca naogui ra n'venaŷanaŷa, taq ra ego' nque'enguet ra qaŷo'ot "cha'yé sonta'a na'lom ye io'onataŷanaqa".

3. Am añaŷaec

Qay'uatta'a taq qoietegá nam iallep'pi ra ueto'ot na añaŷac cam etec nam lo'oŷoŷaŷac (na lo'onatecpi egó' nacheyé ra qoiectegá ra hirolec na la'añaŷac nache erá ra egó' qaipactegué nam iallep'pi taq se'sopi ra io'otac nache qopilec nqatecpi somayepi ra esá nache egó' ño'oŷoren) qalaŷayé nataqaen ra iapac ra machiguiñé. Nacherá ra etec, ÿ'aŷat ra ñe'etec, taq ra egó' saqmoguiñé taq so lauochí, nache ra ra'aqtaŷan nache hirolec na nuenaŷac nache taqaen ra shetaeque ra qanapot'tapiguiñé ra egó' nmatec, ishet ra nataqaen qoienepegá ra ye'emaqtá qanlaŷa nache egó' naogui ra sa'ra'añélec hena'am na aló ra ego' nacheyé qansaŷgasheguem taq ra tachiguiñá qaŷa'qneguet.

Nam iallep'pi iaconeget na nuecpi nache iachaŷan maechaqná taq na maeche l'ýepí iallep'pi nache na'atchiguiñé enauacpi nache laguelec ra l'louquieŷac nam ueta'a al'uá nache iectegá ra quemaec, lletaŷac taq "saishet ra qaŷauo'ó ca lma' na qaicá ca la'añaŷacpi".

4. Ra am andotec

Napi qoietapeguecpi qaiqolegues'tac, saqaŷaŷaten ra qaŷaŷamaŷah'ñé ca qaiqolatec na qaitetapeguet nachená nac qanlueguec na sonaqtá'a taq ra ecá qanquictaeque ra qay'ŷaŷanaeque ra yo'oq ra egó' pa'atec no'oŷonaŷat, qalaŷaye nacheyé ra qaoietapeguec ra qanaqa'ñé ra erapi maeche etec taq saishet ra uo'ó ca rque'etegá. Nam ncun'nataŷa ra mashe ndotec nache egó' qailaŷalec taq ra lleguec na iallecŷaŷac nache nataqaen ra maeche talec ra lvuen'nataŷa ra quelec nataqaen ra ianec ra ueta'a ca ntaŷaŷaŷac nache qailota'a ram n'naectega'pi ca laiepi iallep'pi nache qaietegá "uo'ó ca lpotóh", "hichec ca lpotóh" nataqaen ra "ŷataqtá namaŷashecpi". Enapi na qaŷo'oŷoren ra egó' qaimeteq saqanasheneguetpi cha' egó' nachená na am iachiguiñé taq shetaeque ra am iapo'uá na etapeguec nam iallep'pi ra egó' hivat'ta'a nam sonaqtá'a, ra nache ŷachetec nam lamaŷasó" nache iachaŷan na la'añaŷac cha' etegá ra maeche naectaegue' ra halompi ra cheqa'gue ra mashe ialé.

5. Ra am añaŷanec taq ra qaicá ca avi'tegá

Ram quetegue' ra "am añaŷaec" qalaq ra acota'guet ishet ra sa'anasheneguet na ñe'eŷa nache egó' saishet ra am'machiguiñé, qalaq ra saishet ra avi'etec, nam

arataŷac nache maeche auaconeguet ca etapeguec, nae'taŷa ra chaqaec taq qañe'etegá nache ishet ra qaŷo'oŷoren lactec ra egó' nache yé ra qaicá ca avi'etegá.

Qalaq ra uo'ó ca l'Ilápi, ená nataŷacó iavo'ó ca maeche lataŷacó ra nachená na nataŷac ra "qana'añaŷateguet" na nachaqná, cam lenaŷat nache ishet ra ño'oŷoren ra egó' qaicá ca ñe'etegá, nam iallp'pi nam iallep'pi cam taŷa'gue nam lataŷacó nache iachaŷan taq egó qañiŷá nache egó' nataqaen napi maeche nalolá' ra uo'ó ca maeche laiepi. Qalaq ra loguía', nataŷacó saishet ra nanomá ra cam ua'gue ueta'gue na Inotaŷaqui taq ra ueta'a ca lo'onataŷanaqa', ra niomtapiguí nam lataŷá taq na drogas, qanoctatapigui taq egó' saishet ra nauochaŷaua ra egó n'ualegues ra lapota'a, ra qaicotapegue'uá sanmé na oŷonaqté, taq camachaq'cá ca l'Ilá ra nasoqta'a, cam l'Ilápi, ishet ra uasuelec ra uo'ó ca hique'emaq lata'araec ra ca ueta'api nam sheŷgauapi ra ialcta'guetpi.

6. Am añaŷaec

Nam iapacauec taq lataŷacó ra qaopitauec ra ueta'guet ca la'aqtaŷanaŷac na lqa'alaŷá nam iallep'pi. Erá shenaqtegá na heterosexualidad nachená, na iallep'piaŷac ra hip'pa'aŷatañé, ra egó' lataŷac ra nache yé qanayeguelec na sexualidad, erá sexualidad ialé taq heterosexual nache io'ot ra napaŷaguená ra nache eta'ae nache nacherá ra etec.

Erá ua'auchiguiñe ueta'a, qay'uat'ta'a nam iallep'pi ra nache eta'ae nachat'tec, nache taŷa'gue ra ject'tá ram hip'aŷatasheguempi, ra nache etá'ae tatec ra Imanaŷanaŷa ra uo'ó ca ue'guet lo'oquiaŷauá taq ra ishet ra "naueguela" taq "loŷoná" cam alpipi, chaq cal catá ca "nauegueuó" ra ÿayâmaqchiguiñe ra qayconeget cam maeche l'Ilá'. Nam nqa'alaŷa namanaŷanaŷa qanaloqtenapec ra nache yé soche na'aqtec qaloc, qaŷa'auaŷañé ra lapá taq ra nache eta'ae ra ue'guet naco'nae ualec ra esá lqopiche.

Na qaypataqteguiñe ra ueta'a luec nam ueta'a nache ishet ra qai'a'alec ra nach uetagué' na lo'oŷoŷaŷac nam iallep'pi. Qayaloqnaŷaná, ra ioqolatecpi ra hil'lalec ra saqpa'a ra himmat ñaq qarantegué nache iau'ó ca Imanaŷanaŷa, nache qopa'gue nache maeche nomlá' ra saŷaŷamaŷaren ra "iallecŷaŷac" taq eg'po na'aŷat na machiguiñe.

Laiepi taiot na qauem na lataŷacó egó' caqaec napi, qayloqnaŷaná, na saqanasheguet ra qai'oŷoná na co'ové' laié' taq ra taŷa'gué taq ra lo'oŷonaŷanaŷac ra pa'atec lataŷac ecá saishet ra iauotaeque ra ualaŷae taq ra egó' laeguelec na napih'ná ra mashe ue'guet (ITS). Ra anaquoqtapeguelec yemaye lataŷac na qaniomiguí nata' qoŷatepeguec enauac nam alpipi. nachená na alpipi ra iasateguet ra nmatalá' ra uo'ó cam np'eñeguet. Qalaŷayé, qaicá nataŷac qaypilec ra chaqaec ueta'guet na lo'oŷoŷaŷac na ialé, nataqaen ra nioqta'a lo'oŷoŷaŷac, hena'am ra

qanayectapegue'uá, ra qancatpi, saqailemaŷat nataqaen ra qaŷasaŷaigui Imeh'nec ra qaŷachaŷan.

Ená ua'gue ra qanataŷañá ra soche uetaigui ra arcuen'nataŷa nam iallep'piaŷac pa'atasheguem qaisateguet napi qantotapiguí nam na'aqtaqa qauemá nacherá ra egó "onaŷaec" taq "saqno'opashen" taq "opaec luec" nataqaen ra "saqalaqpi". Ená qalca'atapigui qaŷaché ra qoŷoqtegue nam na'aŷat chaq' qauemaec nam ialé nache naua la'aqtaqa ishet ra higuitae hil'lógueló rsheguenaŷan nache etegá Anam alpipi taq nam LGBTI+ ra egó' qanasoqta'a ra qay'uen.

Qayqpitelec ra qoiecchigué ra egó' lo'oŷoŷaŷac chaqnaŷaec iachaŷan ra yo'oqcheguí na nacotae'pi ra saq'ena'ae' nam añaŷac taq ra qaŷo'ŷoren niot'ta'aguet ra qao'ot na ialé taq nam aló. Egó' eta', ra masheyé na lo'oquiaŷac ra maechaqná nasoqtapeguevó ra egó' nacota'ae' ra iamaqtec ra egó' saŷauoh'neguet, ra ñaq'uotae na lié "et'teñegue". Ená ncuen'nataŷa ra saqay'uoten taq ra qaycá ca naigui nam alpipi nache naigui ra le'enaŷat ra misoginia, taq ra eyé pa'aguiñé nache ueta'a nam nquiega ra uasuetalec nam cheqa'gue ra egó' qaŷasaqtalec nam alpipi taq na LGBTI+.

Ishet ra qanaqoh'nec nam qauem na'atecipi ra cheqa'gue ená nagui ra qanaloqten, nache qayloqnaŷaná, ra qaicá ca la'añaŷac ra uo'ó shetaque ra ra'ashe, ra ūyaten cam no'oŷonaŷat, cam uetgue taq na máquinas, ra egó' "no'opashen", "ie'emaŷaec" hena'am ra qay'ianagi ra luecolec taq ra saŷanaqcá etec, ra saŷanaqcá ca hivotaeque ra egó' la'ashaŷac, ra "con'naŷaec" (ená cam ua'gué na sonaqta'a país nachená ra qoiecchegue nam aillep'pi nsoŷopi) hena'am nam aliepi.

→ “Auo'ot am sheŷauá” - “Hacerse hombre”

Ená sonaqta'a heteropatriarcal na uet'a nam “sheŷauá” nache qay'iaŷaná ra egó ueta'a na añaŷa'ae.

Iallep'piaŷac taq na añaŷac ueta'a ra na'atchiguiñé nacota'ae taq ra mashe yo'oqtá, qaŷaloqnaŷaná, era lataŷac ram qoŷegá/qaŷaŷaŷaná nam ialé nache qaŷo'ŷoná so na'aqtec "capo" (acó') nache egó' qoŷ ecchigui ra mashe nataŷalaq'. Erá ueta'a iachaŷan ra egó' mashe qoyoqchiguemec ca ueta'a ca sheŷauá nache ishet ra ialaq, nache hena'am nam alpipi taq nam LGBTI+ taq nam laŷepi iallep'pi.

Cam ueta'a ca nataŷalá' nam "ialé ra ūyataqtá esá añaŷaec", "iallep'pi io'ottec taq ra enec", "iallep'pi ra ueta'a nam lma" saihet ra cam ueta'a nache qainoŷote'uá ra

choche uo'ó ca namó. Erá uetapigui saishet ra choche qay'uen qalaq ra egó' saishet ra qalotá. Nam iallep'pi ishet ra taialec, som ua'auñí nogotolec taq ra mashe iesá, erá lleguec mashe ū'an niot'ta'a nam lataŷac taq so ndo'oguet qalaq mashe iesá. Enam ū'eguenaŷac egó' ū'oŷon ra cheta'gue "mashe iesá ra ialé" hena'am ra cheta'ague ra uo'ó ue'gues, ū'aŷaten ra iavec, ra cheta'gue ra uo'ó cam lo'onatec, ram cheta'ague taŷaec, ie'eguen ca qamachaqcá Isoche taq ra hil'lamagatavec ra io'ot ra rcachetec.

Eyé uichiguiñá ne'en ra himmavec na qai'oŷoren ra cheta'gue nache ishet ra ue'e cam laiepi iallep'pi nache ishet ra qaŷachaŷanec ca ū'oŷon'naŷac taq ca qaňia. Nache eyé, ra mashe "qaŷachaŷan" nache qanallechiguiñé na qa'alaŷá, nae'taŷa ram qaotá cam iallep'pi laiepi nataqaen am, artelaŷá ra ano'onateguec taq ca hauo'ot ra qoiectegá ra hena'am ra am sa'arañé, avi'imaqtec taq ra avi'itegá (ialecteguet npene'eguet cam ua'gué nam alpipi).

Ená n'uenaŷanaŷa ra qaŷachaŷan ra nache eta'e ená sonaqta'a nache nquaguec ra nacona'pi ra egó' nallerá' nam iallep'pi, nallerá' nache hivira'gues ra maeche ca taŷa'gue taq ca qanallet'tapigui, (nae'taŷa ra onataŷanaŷac, ra qanashetegá, sonaqta'a) nache qaivirgue ra lapaqchiguiñé taq laguelec ra qanacoyegué ca onaŷae, ra egó', "iaguec ra ialé", caq negué' ca "late'rea ca logó'té" taq ca "iaguec ra nalota'gues".

Erá ra io'ot nam iallep'pi ra n'naequepegue' pa'atcheguem nache ua'a nache iavegá' taq tatec. Nam lataŷac ra qaltaŷa qaŷaŷamaŷa'ñé nache nquiguiñé ye egó' ntatega'pi taq ra sa'ra'añe na Itoŷo ra nvirevó nam iallep'pi ra egó' camachaqcá ca uaqtalec nache qaiñoŷot ra etec, nache nataqaen ra qaivitegues ra am talec cam oetapeguec.

Yem naigui, nam iallep'pi –ra qopa'gue so himmavec l'logoc ra onolec" – nache matapa taq na'añaŷattec ra l'uaraecshaŷac nataqaen ra ū'etega ra ueta'a taq camachaqcá cam qaŷasaqtalec qapataŷatepigui ra egó' "alpipi", ūnaq negotelec taq ra egó' maeche "nqopit'tegá ca maeche l'ilá", nae'taŷa ra io'ottac ca uet'a lma', ra ia'aŷat ra ū'etec, taq ra ro'oŷoná cam camachaqcá logó.

→ **Lashevepi taq ra ueta'a qoioqcheguemec ra ialle'ŷuiac pata'asheguem**

Ra qaimeten, nam iallecŷuiac pa'atcheguem uo'ó nam lashevé ra ueta'a nam iallep'pi ra maeche nachaŷatec ra hil'la'a camayé. Era lashevé nam maeche auamchiguiñé, egó' saishet ra am cheoqtot ra auo'ot ca ara'aqtec am

cheoqtot,.saishet ra amchoğraqtá nam anacota'ae auamatec taq na ara'aqtecpi taq nam sonaqta'a, taq nam laiepí. Qalaq namayé, himmavec nam lashevepi saishet ra quiereñe ra etec nam iallep'pi, qalağayé nataqaen ra npe'eneguet, nache egó' qoiectegá nam "leyes de la vida" saishet ra qoietegá. Nache erá, na qoiuetegapi nache qaiconegue ra egó' nacheyé ra sa'ra'añé, "qalaq qan'ueneguet".

Qalağayé qano'onağatta ra qaŷa'ağt ra, cam loquiaqa' nam iallep'piağac pa'atcheguem cam uatea'gue ca añağac, nam iallep'pi uetauo'guet nam ñeguevó taqta Ita'araec nam uetalec qaipictetec, naetağá ra qoiamí cam etec ca ueta'a Icuen'natağá ra etec, ra taqaen ra napağaguená ra uetaeque rauonağatec siashet ra hiqpcha'a ra qanayectapeguelec, nache ca ueta'a taq ra qopitağan ca ueta'a yo'oqtá ra na'a' taq ra pé. Nam iallep'pi machiguiñé ra ueto'ot, ra io'ot ca llequiağac, źaŷamağatchiguñé nache quelec ra nachalatağac ra noatağanağac qalaq naquittegué' ca maeche Icuen'natağá, taq ra qolaqtapiguí lauel taq ca qauem nactavó nache naetağá ra ca etec ca nachalatağac nam iallep'pi nache egó' sananomá, taq saishet ra nanettañé.

**Nache he'nam na lashevepi, napi ueto'otpi egó' nanomteguet
ra etecpi, qalaq ená nanomteguet nachená na enecpi ra etah,
ndoguiñé taq nacheyépi. Qalaq enac, na qaŷo'ot ra
qaŷachağanpi taq ra qaianatağalecpi ra llagueclecná nache
egó' nvenağanağa.**

Ue'epiolecpi na qainatá ra qaicuen'natá na qay'uotaeque qai'uyaquen

Ñe Miisterio cde las Mujeres, Géneros y Diversidad yamaqtapeguelec, ia'anñé taq io'ot nam maeche llequiaŷac taq nam Itaŷaŷaŷacpi ra shetaeque ialoŷa'ñé nam yo'oqchiguí qanasaŷagui na sonaqt'a taq nam nataŷacó ra egó' hipictetec nam quauem na'aqtecpi, na lo'oŷoŷaŷacpi taq nam mashe nacota'api nam cheqa'ue taq na ueta'a ra egó' ndotapeguet na nquieŷa uasuetalec nam cheqa'gue, enauac ra nquictec nam mashe yo'oqcheguipi.

Ñe Estado ueto'ot ra iacolec ra esá ra anapaŷahlec enauac ra eta'apí nam cheqa'guepi, qaiquelocavec nam iaguec ueta'a nam nquieŷa iachetapeguelec nam alpipi, ñaqpiolecpi taq nam LGBTI+, qailotapiguí ra mashe qoŷanavó taq qaŷalaŷalec nam nam mashe nenet'tañé enaá sonaqt'a nacional taq nam no'oŷonaŷat internacionales ra loŷoshet nam Argentina ueta'uá laié.

Qalaŷayé, ra qanayeguelec ye pa'achiguiñé qanaralaŷat naua nataŷacó ra iachaŷanec nam lata'araec nachat'tañé eta'api, nache cheyetá qaicá l'Illa enauac saleŷaguet taq maeche semitaqaeque ca etec, namayé maeche neroqteguet ra so'otaqtec taq nam saŷaqa'gué ra hindoqtec taq enauacpi.

Nam naigui taq ña'aŷaŷanaŷañé qaipataŷalec ra qaŷasaŷalec ca nerec ra qoŷetapeguec cam etec ca no'ontaŷanaŷat ra qaŷalecnauó ca hishectec cheqa'gue taq ra niot'ta'a taq ra qaŷachaŷanapec ca añaqtaŷac ra qaoŷetegá ca iallep'piaŷac himta'api , eta'api taq niot'ta'a ra etepeguet ntelaŷa nam nquieŷa ra uasuetapeguelec nam cheqa'gue.

Qaytauenec ra qaŷachaŷan nam iallep'piaŷac uetapiguí ra eta'api, ra ntauana'pí na qai'ot nam ntelaŷapi, ra qolaŷaguí ye "nasará" enauaque sheŷao" taq ra quelec ra naco'nae qalaq saishet ra neta'asoló ra cam hivetaeque, ra shetaeque qanauaŷaŷaŷasheguem ndotre'e, enauacpi nam sonaqt'a rsotauecpi taq nacheyé ra qailotaeque.

Cheqa'gue nam nerec

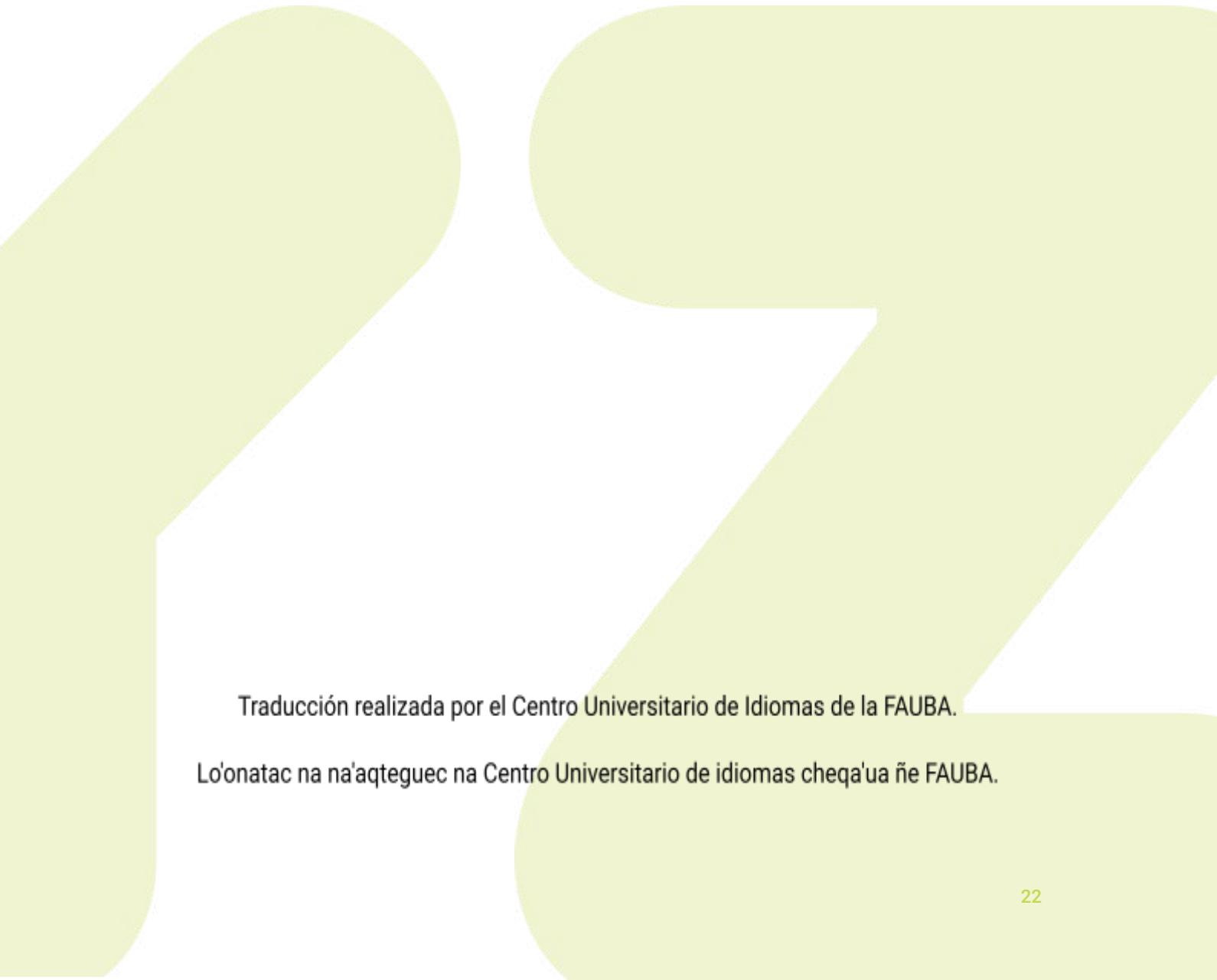
Cook, Rebecca J. y Cusack, Simone. (2010). Estereotipos de Género: Perspectivas Legales Transnacionales, pág. 23. Disponible en: https://www.law.utoronto.ca/utfl_file/count/documents/reprohealth/estereotipos-degenero.pdf

Fabbri, Luciano (2020). Repensar las masculinidades, clave para prevenir la violencia. Instituto de Masculinidades y Cambio Social - Iniciativa Spotlight.

Instituto de Masculinidades y Cambio Social. (2019). Varones y masculinidad(es). Disponible en: <https://argentina.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Varones%20y%20Masculinidades.pdf>

Olavarría, José (Comp.). (1997). Masculinidad, Poder y Crisis. ISIS Internacional – FLACSO Chile.

Segato, Rita (2010). Las estructuras elementales de la violencia. Buenos Aires: Prometeo.

Traducción realizada por el Centro Universitario de Idiomas de la FAUBA.

Lo'onatac na na'aqteguec na Centro Universitario de idiomas cheqa'ua ñe FAUBA.

Edit.
mingeneros

COLECCIÓN
XYZ

editorial@mingeneros.gob.ar

Direcciones

Balcarce 186, 6° piso,
C1064AAD

Av. Paseo Colón 275, 5° piso
(mesa de entrada),
C1063ACC

Entre Ríos 181, 9° piso,
C1079ABB.

Cochabamba 54,
C1064ACA.

Teléfono

+54 943429010 / 7079
(Recepción Paseo Colón)

MinGenerosAR

**primero
la gente**

Ministerio de las Mujeres,
Géneros y Diversidad
Argentina

ISBN 978-987-470999-2-0

